

Cecilia Fehling
Stefan Wik
Mars 2014

Granskning av kommunens
kultur- och fritidsverksam-
het

Hultsfreds kommun

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Revisionsfråga	2
1.3.	Metod.....	2
2.	Iakttagelser	3
2.1.1.	Organisation och ansvar	3
2.1.2.	Mål för kultur- och fritidsverksamheten	3
2.1.3.	Sker uppföljning och utvärdering av resultat för verksamheten	4
2.1.4.	Återrapportering av kultur- och fritidsverksamheten till kommunstyrelsen.....	5
2.1.5.	Ny bibliotekslag.....	5
2.1.6.	Ansvar och roller för kultur- och fritidsverksamheten	5
2.1.7.	Regler för fördelning av anläggningar och lokaler	5
2.1.8.	Regler för föreningsbidrag.....	6
3.	Bedömning	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Hultsfreds kommuns revisorer har utifrån en riskbedömning funnit det relevantt att granska kultur- och fritidsverksamheten.

Kommunstyrelsen har ansvar för kultur- och fritidsverksamheten. Verksamheten arbetar med kommunens uppgifter och utveckling inom kultur- och fritidsområdet. I uppdraget ingår förvaltning och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, fritidsverksamhet och kulturverksamhet. Stöd och bidrag lämnas till studieförbund och kultur- och idrottsföreningar.

1.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Är kommunstyrelsens styrning och uppföljning av kultur- och fritidsverksamheten tillräcklig?

Kontrollmål/granskningsmål

- Är ansvar och roller för kultur- och fritidsverksamheten tydliggjorda?
- Har kommunstyrelsen fastställt mål för kulturverksamheten och fritidsverksamheten?
- Sker handläggning av bidrag på ett tillfredsställande sätt?
- Finns riktlinjer för uthyrning av idrottsanläggningar? Följs riktlinjerna?
- Sker utvärdering av verksamhetens kvalitet?
- Sker uppföljning och utvärdering av resultat från verksamheten?
- Sker återrapportering av kultur- och fritidsverksamheten till kommunstyrelsen?

1.3. Metod

Intervjuer har gjorts med kommunstyrelsens ordförande, vice ordförande samt med kultur- och fritidschefen. Vi har tagit del av årsredovisningen för 2012, delårsrapporten för 2013, mål och budget 2013. Vi har gått igenom kommunstyrelsens reglemente och delegationsordningen och kommunstyrelsens protokoll för år 2013.

2. Iakttagelser

2.1.1. Organisation och ansvar

Följande områden svarar kultur- och fritidsförvaltningen för:

- Bibliotek¹
- Föreningsbidrag, bokning av lokaler och lotteritillstånd
- Hagadal
- Kulturverksamhet
- Fritidsgårdar
- Fastigheten Valhall
- Samordning av folkhälsan

2.1.2. Mål för kultur- och fritidsverksamheten

Utifrån vision och värdegrund anger kommunfullmäktige strategiska mål i fyra perspektiv. Dessa bryts ned till mål för respektive nämnd och därefter till verksamhets- och enhetsmål. Målen sammanställs i en strategikarta för varje verksamhet. Målen anges i de fyra perspektiven:

- Ekonomi
- Invånare och brukare
- Verksamhet och medarbetare
- Utveckling

De fyra perspektiven ska sätta sin prägel på nämndernas arbete med mål, mätning av måluppfyllelse och planerade aktiviteter för att nå målen. För varje mål fastställs nyckeltal som används för att mäta graden av måluppfyllelse.

För Kultur- och fritid används följande elva mål.

- Ekonomi

Verksamheten bedrivs inom budget

- Invånare och brukare

¹ Biblioteken överfördes verksamhetsmässigt till kultur- och fritidsförvaltningen den 1 juli 2013 och finansiellt den 1 januari 2014

Invånarna har tillgång till ett rikt kultur- och fritidsutbud.
Brukare och samverkansparter har inflytande och är delaktiga
Anläggningar och lokaler är tillgängliga

- Verksamhet och medarbetare

God arbetsmiljö
God delaktighet
Gott samarbete
Gott ledarskap

- Utveckling

Gränsöverskridande samverkan
God hälsa hos kommuninvånarna
God tillgänglighet (24-timmars service)

Utöver dessa mål finns i fullmäktiges *Mål och budget 2013* ytterligare drygt 40 kvalitetsmål för de olika verksamheterna exklusive biblioteksverksamheten. Exempel på sådana mål är:

- Förutom i Hultsfred ska film visas på bio i ytterligare minst fyra tätorter
- Åtta av tio besökare ska vara nöjda med den service de erhåller (Sporthall Silverdalen)
- Fritidsgårdarna ska utveckla kontakter med vuxenvärlden och samhället.

2.1.3. Sker uppföljning och utvärdering av resultat för verksamheten

De elva målen som finns, följs upp genom att för varje mål finns en instrumenttavla² med en pil som pekar mot en halvmåne som har färgskalan Röd = ej godkänt, Gul = nästan godkänt, Grön = godkänt och Mörkgrön = mycket väl godkänt.

Att pilen hamnar på rött för t.ex. påståendet "kommuninvånarna har tillgång till ett rikt kultur- och fritidsutbud" är en sammanvägning av tre nyckeltal som är uppställda under det målet, vilka redovisas i bifogat indatablad³. Nyckeltalen är antal föreningar, antal kulturarrangemang, andel mångfald i föreningslivet. Sedan har målnivåer lagts upp och viktats. Därefter har utfallet mätts. De uppställda målnivåerna uppnåddes inte och därmed blir det rött i två fall och gult i ett fall, summa rött. På motsvarande sätt blir det olika färger på andra nyckeltal i de andra perspektiven.

I totalbedömningen av kultur och fritid pekar visaren på rött.

I den verbala beskrivning som görs i årsredovisningen för 2012, finns få förklaringar till varför utvärderingsresultatet ser ut som det gör med undantag för att i en

²Bilaga 1

³Bilaga 2

kommentar sägs att resultatet av medarbetarenkäten visar att arbetsmiljön är god och att ledarskapet är gott.

Utöver den beskrivning som finns i årsredovisningen finns ingen utvärdering av verksamheten, vilket innebär att de kvalitetsmål som fullmäktige har satt upp för kultur och fritid inte utvärderas.

2.1.4. Åtterrapporering av kultur- och fritidsverksamheten till kommunstyrelsen

Vi har gått igenom samtliga kommunstyrelseprotokoll för år 2013 och inte funnit någon punkt där kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet behandlas eller där förvaltningen rapporterar om sin verksamhet.

I de fall kommunstyrelsen har beslutat i kultur- och fritidsfrågor är det företrädesvis i ärenden när det gäller investeringsbidrag till olika föreningar samt när styrelsen i början av år 2013 beslutade att anställa en ny kultur- och fritidschef.

2.1.5. Ny bibliotekslag

En ny bibliotekslag (SFS 2013:801) har trätt i kraft den 1 januari 2014. Kommunstyrelsen är inte informerad om nyheterna i lagen.

2.1.6. Ansvar och roller för kultur- och fritidsverksamheten

Enligt kommunstyrelsens reglemente ligger i kommunstyrelsens ledningsfunktion att leda och samordna fritids- och kulturverksamheten i kommunen.

Tidigare gjord medarbetarundersökning indikerar att rollerna inom förvaltningen är tydliga.

2.1.7. Regler för fördelning av anläggningar och lokaler

Enligt fullmäktiges dokument "Mål och budget 2013" gäller följande turordning vid fördelning av anläggningar och lokaler.

1. Föreningar som deltar i seriespel
2. Övriga bidragsberättigade ungdomsorganisationer
3. Korporationsidrottsförening som deltar i av korporationsförbund arrangerade tävlingar eller som driver motions- eller tävlingsverksamhet i egen regi
4. Kommuninvånare som utövar idrotts- eller motionsverksamhet enskilt eller i grupp

Föreningarna har möjlighet att på kommunens hemsida se vilka lokaler och tider som är lediga. De kan göra en markering på schemat som finns i bokningsprogrammet. En tjänstman på kultur- och fritidsförvaltningen beslutar sedan om tider utifrån ovanstående turordning. Ungdomsorganisationerna får oftast tiden mellan kl. 18.00–19.30. Systemet uppges fungera bra.

2.1.8. Regler för föreningsbidrag

I fullmäktiges regler för föreningsbidrag antagna 25 juni 2012 gäller: Rätt till bidrag har

- ungdomsföreningar,
- pensionärsföreningar,
- föreningar för funktionshindrade eller
- kulturföreningar.

Föreningarna ska verka för en drogfri miljö. Föreningarna ska stimulera såväl till jämlikhet mellan ungdomsgruppen som mellan könen. För att få bidrag ska föreningen vara en medlem i en riksorganisation som får bidrag av staten och ha minst 10 aktiviteter om året inom sitt verksamhetsområde.

För att få bidrag gäller bland annat:

- Ungdomsförening ska ha minst 10 medlemmar i åldern 5-25 år
- Pensionärsförening ska ha minst 10 medlemmar som är pensionärer
- Förening för funktionshindrade ska ha minst 10 medlemmar som har fyllt 5 år och har ett funktionshinder
- Kulturförening ska ha minst 10 medlemmar som har fyllt 5 år.

I riktlinjerna finns ytterligare preciseringar om att medlemmen ska ha betalt sin medlemsavgift, vara aktiv och att ett medlemskap inte kan vara tillfälligt med mera.

Fullmäktige beslutar varje år om den budget som finns att fördela till föreningarna. Undantag från reglerna kan göras av förvaltningen. Efter särskild prövning kan ett årligt bidrag lämnas för samhällsnyttiga insatser till en förening som inte uppfyller bestämmelserna. En nystartad förening kan få startbidrag. Bidragsberättigade föreningar erhåller ett grundbidrag. Dessutom kan bidrag för aktiviteter lämnas. Särskilda bidrag lämnas till föreningar som ordnar konstutställningar. Scoutföreningar får särskilda bidrag.

Efter intervjuer med handläggaren för föreningsbidragen och genomgång av relevanta dokument konstaterar vi:

- Kultur- och fritidsförvaltningen behandlar inga ansökningar om bidrag om inte föreningen till ansökan bifogar verksamhetsberättelse, ekonomisk balansräkning, (resultaträkning vår kommentar) revisionsberättelse samt en arbetsplan för det kommande året.
- När det gäller lokalt aktivitetsstöd, tar kultur- och fritidsförvaltningen stickprov på de underlag om närvaro som föreningarna för.
- Föreningarnas ansökningar klassas som räkenskapsmaterial. Förvaltningen har bra rutiner att förvara ansökningarna på.

I följande punkter redovisar vi områden som vi bedömer ska förbättras.

- Förvaltningen dokumenterar inte hur en ansökan har bedömts.

- I riktlinjerna sägs att en förening som har beviljats bidrag ska kunna visa upp sin bokförning och sina handlingar på det sätt som kultur- och fritidsförvaltningen bestämmer. Denna möjlighet används inte av förvaltningen.
- Det är handläggaren som beslutar om föreningsbidrag. Enligt delegationsordningen är det förvaltingschefen som ska fatta besluten.
- Underlagen för utanordning av bidrag atteras vanligen av två personer. Det finns exempel på att en del underlag atteras av en person.
- Inför beslut om föreningsbidrag tas ingen hänsyn till om föreningen verkar för en drogfri miljö, exempelvis skulle föreningarnas drogpolicy kunna begäras in.
- Inför beslut om föreningsbidrag tas ingen hänsyn till om föreningen stimulerar jämlikhet mellan ungdomsgruppen eller mellan könen.
- Kultur- och fritidsförvaltningen hämtar inte in medlemsmatrikel för att stämma av hur många medlemmar som finns i föreningen och om de har betalt medlemsavgift.

Driftbidrag

Driftbidrag för anläggningar lämnas. För varje år upprättas ett avtal mellan kommunen och föreningen. Det är kultur- och fritidschefen som undertecknar avtalet för kommunstyrelsens räkning.

Bidrag till lokalhyra

Bidrag till lokalhyror beviljas med 50 procent av de hyror som föreningen har för de lokaler som hyrs av kultur- och fritidsförvaltningen. För övriga lokaler kan förening få 40 procent av lokalkostnaderna maximalt 5 000 kronor.

3. Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning av kultur- och fritidsförvaltningen inte är tillräcklig. Vi grundar vår bedömning på följande:

- Vid sidan av budgetdialogen som kommunstyrelsens har med verksamheter och nämnder har kommunstyrelsen inte vid något tillfälle under år 2013 behandlat kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet. Vid de tillfällen där ärenden behandlats av kommunstyrelsen och som berört kultur- och fritidsförvaltningen har det handlat om investeringsbidrag till föreningar samt beslutet att anställa en ny kultur- och fritidschef.
- I årsredovisningen för år 2012 ges en sammanfattande bild av att kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet är rödmarkerad d.v.s. inte godkänd när det gäller måluppfyllelse. Även om verksamhetsmåten och mätningen av målen är tämligen nya är det förvånande att informationen inte ger kommunstyrelsen anledning att analysera verksamheten och i förekommande fall vidta åtgärder.
- Utöver den beskrivning som finns i årsredovisningen upprättas ingen verksamhetsberättelse där utfallet av kvalitetsmålen redovisas.

I övrigt sammanfattar vi vår granskning i följande punkter.

- Ansvar och roller kan tydliggöras mellan förvaltningschef och handläggaren när det gäller hanteringen av föreningsbidragen.
- Mål finns fastställda för kultur- och fritidsverksamheten.
- Handläggningen av föreningsbidrag kan förbättras se punkt 2.1.8
- Riktlinjer finns för uthyrning av anläggningar och lokaler. Riktlinjerna följs.
- Utvärdering av verksamhetens kvalitet görs inte.
- Utöver ekonomisk uppföljning sker utvärdering av måluppfyllelse enligt de system som tillämpas i kommunen.
- Återrapportering till kommunstyrelsen av kultur- och fritidsverksamheten sker inte.

2014-03-21

Stefan Wik

*Caroline Liljebjörn
Uppdragsledare*